

رونامه‌ی ۲۴

www.ketab.ir

شمارات انقلاب اسلامی

رهنامه‌ی ۲۴: زندگی جهادی

به کوشش: معاونت پژوهش و آموزش مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چاپ دؤم: تابستان ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۹۵-۱ شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۳۵-۷

www.KhameneiBook.ir

پست الکترونیکی: Info@Book-khamenei.ir

سامانه‌ی کونفر: ۱۰۰۰ ۳۰۱۲۰

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد ویرایشی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ -

عنوان و نام پدیدآور: رهنامه‌ی ۲۴: زندگی جهادی

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۲

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۹۵-۱

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - بیانات و سخنرانی‌ها

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - دیدگاه درباره‌ی زندگی جهادی

موضوع: جوان

زده‌بندی کنگره: ۱۴۰۲/۷ت/۷۲/۲۹۵/۱۰۲ BP

زده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۳۳۵۹۶۸

مقدمه

«ره‌نامه» مجموعه‌ای است شامل چهل دفتر، که مبانی، ارزشها و اصول اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه وآله وسلم) را با توجه به نیازها، پرسش‌ها و چالشهای دوران معاصر تبیین میکند و از خلال دیدگاه‌های اندیشمندانه و ژرف‌نگر حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مد ظله العالی) ترسیم اندیشه و سلوک یک جوان مؤمن انقلابی می‌پردازد.

سرلوحه‌ی این دفتر، حکم‌های یادمانه‌ی قرآن کریم و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) است که دو امانت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) در میان امت اسلامی است و آغاز هر دفتر، سرمشق‌های کلمه‌مانه‌ی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی است که بی نام او این انقلاب در هیچ جای دنیا شناخته شده نیست و بدون نقشه‌ی راه او استمرار و تکامل انقلاب تحقق نخواهد یافت.

ره‌نامه عرصه‌ی گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را در بر می‌گیرد که در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی جوانان مورد نیاز است و میتواند شاکله‌ی فکری و رفتاری آنان را ترسیم کند. این موضوعات از درنگ در موقعیت و ظرفیتهای یک جوان مؤمن و اندیشه‌ورز آغاز میشود و در سیری منطقی به ساحت‌های

اعتقادی، اجتماعی، سبک زندگی، مباحث تربیتی و اخلاقی، سیاسی و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مورد نیاز می‌پردازد و در نهایت به نقطه‌ی اوج و آرمان همه‌ی مجاهدتها می‌رسد و بر آن است که در ترسیم طرح‌واره‌ی کلی از اندیشه‌ی نظری و علمی انقلاب، فرایند تعالی و صیوروت علمی و عینی مخاطب خود را تسهیل و تسریع سازد.

ره‌نامه تنها برای خواندن و حدّاکثر یادداشت‌برداری و حفظ کردن مطلب نیست، بلکه بسته‌ای است برای تفکر و درنگ در اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز و ناظر به تکالیف عملی جامعه‌ی مخاطب و زمینه‌ساز دستیابی به بصیرت عمیق و پایبندی درونی به اصولی و ارزشهای انقلاب اسلامی، به مثابه یک کلیت و گفتمان و گامی مهم اساسی برای شناخت و تحقق بیانیه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی است.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران و بویژه جوانان که به «منشوری برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود. این گام دوم، انقلاب را به «آرمانهای بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌نفاذ) هست»، نزدیک خواهد کرد.

ره‌نامه در چهل دفتر، جوان مؤمن، دانا و انقلابی را برای طی مسیر بلند و شکوهمند از خودسازی و جامعه‌پردازی به تمدن‌سازی و آمادگی برای ظهور همراهی میکند.

قاعده‌ی حاکم بر تألیف و تدوین ره‌نامه، پایبندی متن به نصّ

گفتار یا نوشتار رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده^۱ تا حتی المقدور از هر گونه تحلیل یا برداشت نادرست پیشگیری شده و با اقتباس از خلال دیدگاه‌های معظّم‌آه، برجسته‌ترین محورها و نکات مورد تأکید ایشان ارائه گردد.

برای تألیف و تدوین هر یک از دفاتر چهل‌گانه، علاوه بر تلاش پژوهشی نویسندگان محترم برای مطالعه‌ی کامل مطالب مرتبط با موضوع و انتخاب مطالب اهم و مورد نیاز و ساختاردهی آن، نظرات ارزیابان علمی مدّ نظر بوده است. با توجه به محدودیت حجم هر دفتر، طبعاً امکان پرداختن به بسیاری از نکات و ظرایف مباحث بیانات رهبری معظّم مقدور نبوده است، از این رو مخاطب ارجمند این دفاتر، خود را بی‌نیاز از مراجعه به متن کامل بیانات و نوشتارهای ایشان محسیند.

از مؤلف محترم این دفتر جناب آقای محمدباقر باباهادی و شورای محترم علمی و تمام عزیزان محترم تشکر و تهنیت و تولید این مجموعه نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نمودیم و این تسنهادهای نظرات خوانندگان ارجمند برای تکمیل این طرح استقبال میکنیم.

معاونت پژوهش و آموزش

مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

---

۱. این مجموعه مشتمل بر بیانات حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) تا پایان سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

مفردت

۱۳	آیات و روایات
۱۵	درآمد
۱۷	سرمشق

۲۱	فصل اول: چیستی مجاهدت و زندگی جهادی
۳۵	فصل دوم: تمایزات و ویژگی‌های مجاهدت جهادی
۴۵	فصل سوم: عرصه‌های مجاهدت فرهنگی-اخلاقی
۵۵	فصل چهارم: عرصه‌ی مجاهدت خانوادگی
۶۵	فصل پنجم: عرصه‌ی مجاهدت فرهنگی-اجتماعی
۷۹	فصل ششم: عرصه‌ی مجاهدت اقتصادی
۹۳	فصل هفتم: عرصه‌ی مجاهدت سیاسی
۱۰۵	فصل هشتم: دفاع مقدس بزرگ‌ترین صحنه‌ی مجاهدت
۱۱۷	فصل نهم: مدیریت جهادی
۱۲۹	فصل دهم: جهاد ادامه دارد

{ آیات و روایات }

□ «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»
 «و کسانی که در راه ما کوشیده‌اند به یقین راه‌های خود را بر
 آنان مهیا می‌م‌یم و در حقیقت خدا با نیکوکاران است.»
 سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۶۹

□ «لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَطَرَّ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ
 وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ أَجْرًا عَظِيمًا»
 «مؤمنان خانه‌نشین که زیان دیده نیستند با آن مجاهدانی که با
 مال و جان خود در راه خدا جهاد میکنند یکسان نمی‌باشند؛
 خداوند کسانی را که با مال و جان خود جهاد میکنند به
 درجه‌ای بر خانه‌نشینان مزیت بخشیده و همه را خدا وعده‌ی
 [پاداش] نیکوداده ولی مجاهدان را بر خانه‌نشینان به پاداشی
 بزرگ برتری بخشیده است.»

سوره‌ی نساء، آیه‌ی ۹۵

□ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم): «كُلُّ حَسَنَاتِ بَنِي آدَمَ تُحْصِيهَا الْمَلَائِكَةُ إِلَّا حَسَنَاتِ الْمُجَاهِدِينَ فَإِنَّهُمْ يَعْجِزُونَ عَنْ عِلْمِ ثَوَابِهَا»
«فرشتگان تعداد کل ثوابها و حسنات آدمیان را میدانند مگر ثواب مجاهدین که از شمار و میزان آنها ناتوان هستند.»

مستدرک، تنقیح کتاب الجهاد، أبواب جهاد العدو و ما یناسبه، ص ۱۳

□ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم): «الْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَوَادُ أَهْلِ الْجَنَّةِ»
«مجاهدان در راه خدا رهبران اهل بهشتند.»

مستدرک، تنقیح کتاب الجهاد، أبواب جهاد العدو و ما یناسبه، ص ۱۸

www.ketab.ir

یکی از چیزهایی که ما از دانشجویها توقع داشتیم و این به طور طبیعی در دانشگاه و در محیط جوان وجود دارد و بنده هم اصرار داشتم که این حالت در دانشگاه زنده بماند، مسئله‌ی آرمان‌گرایی است... آرمان‌گرایی، هم در سیاست، هم در همه‌ی صحنه‌های دیگر - مثل آرمان‌گرایی در علم - باید مورد توجه باشد. آرمان‌گرایی در علم، یعنی در زمینه‌ی مسائل علمی باید دنبال قله بود؛ که این، توجه شما را به درس خواندن و خوب درس خواندن باید نتیجه بدهد. من به شما عرض بکنم؛ امروز دنبال خواندن، علم‌آموزی، پژوهش و جدیت در کار اصلی دانشجویی، یک چیز است.

ساده‌انگاری است اگر امید و طمع دشمن بر رجعت دانشگاه به آن گذشته‌ی آفت‌زا، نادیده گرفته شود. امروز آماج بسیاری از تبلیغات خصمانه‌ی دشمنان، در درجه‌ی اول، دانشجویان و دانشگاهیانند. امروز در حالی که نسل جوان روشنفکر در بسیاری از کشورهای اسلامی، مجذوب امام و انقلاب و اسلام ناب محمدی (صلی‌الله‌علیه‌وآله) است، طراحان تبلیغاتی نظام سلطه‌ی

جهانی، در صدد آنند که نسل جوان و نوخاسته‌ی کشور انقلاب را با آرمانهای انقلاب، بیگانه و از ریشه‌ی خود جدا کنند. دستهای طرز و مغزهای مگار و دلارهای بی‌شمار در تلاشی بیهوده، نسل جوان انقلاب را هدف گرفته‌اند. آنان از بیداری جوانان و قدرت‌تحلیلی که در پرتوی انقلاب به آنان داده شده، غافلند. با این حال جوانان دانشور، طلبه و دانشجو، و اساتید متعهد، دانشگاهی و روحانی، باید مسئولیت سنگین روشنگری و جهاد فکری و علمی را بیش از پیش بر دوش خود احساس کنند و در میدان علم و دین و آرمان‌گرایی به مسابقه‌ای الهی که پاداش آن بهشت دنیوی و اخروی است، پردازند.

www.ketab.ir

پیام به گردهمایی ویژه‌ی دانشگاهیان و دانشجویان در تجلیل از حضرت امام خمینی (ره) ۱۳۷۸/۳/۱۲

وقتی انسان برای خلق خدا خدمت بکند و برای اینکه این خلق در طول تاریخ ستم دیدند، عقب نگه داشته شدند، نگذاشتند رشد معنوی بکنند، رشد مادی بکنند، وقتی با این ایده شما خدمت بکنید، شما در خدمت اسلام هستید و شما مجاهد هستید. پشت جبهه‌ها. همان طوری که مجاهدین ما در جبهه‌ها مجاهدت می‌کنند، عبادت خدا را در آنجا میکنند، شما هم در پشت جبهه‌ها عبادت خدای تبارک و تعالی را با همین کارهایتان انجام می‌دهید. برای آنکه شما جوانها کردید در دنیا بی نظیر است. هیچ کشوری را شما غنای ندارید که از ابرقدرتی بریده باشد و به ابرقدرت دیگری اتصال پیدا نکرده باشد. بی استثنا تمام کشورهای دنیا یا در تحت سلطه‌ی مستقیم یا غیر مستقیم این ابرقدرتند یا در تحت سلطه‌ی مستقیم یا غیر مستقیم آن ابرقدرت. و شما تنها هستید در دنیا که فاتحه‌ی هر دو را خواندید و دست هر دو را کوتاه کردید و می‌خواهید شما خودتان باشید. می‌خواهید مستقل باشید. می‌خواهید آزاد باشید. می‌خواهید آن قید و بندهایی که برای کشور شما در زمان طاغوت درست شده بود از آنها همان طور که رهایی پیدا کردید، رها باشید تا آخر، و این

با جدّیت خود شما است، با تلاش خود شما است برای همه‌ی کارها. هر کس در هر کاری که مشغول است، چه در دانشگاه‌ها که مشغول دانش هستند، و چه در صحراها و بیابانها که مشغول کشاورزی هستند و چه در جبهه‌ها که مشغول فعالیت هستند، و چه در کارخانه‌ها که مشغول جهاد هستند، همه در جهاد در راه خدا هستند، و باید این جهاد را به آخر برسانند، و ان شاء الله به آخر میرسد. شما اراده کنید خدای تبارک و تعالی عنایت میکند به شما، و شما مصمّم باشید که خودتان برای کشور خودتان باشید.^۱ ای عزیزان اسلام و سرمایه‌های ملت، مجاهده کنید که خودیّت را از سرّ قلب خود بزدايید. و باید بدانید و بدانیم که هر چه هست او اسب و جلوه‌ی جمال او. جسم و جان و روح و روان همه از او است. بگویند حجاب خودیّت را بردارید، و جمال جمیل او جلّ و علا را ببینید. کتاب است که هر مشکلی آسان و هر رنج و زحمتی گوارا؛ و فدا شدن در راه او حلیّی از غسل، بلکه بالاتراز هر چیزی، به گمان آید. مبدا غرور شجاعان و جوانی و پیروزی در دل شما راه یابد، که با آمدن آن، همه چیز فروریخت و رواق آمال در هم شکند.^۲

ما امروز در مقابل این همه تبلیغاتی که در عالم دارد میشود

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع کارکنان وزارت صنایع، مخترعان و مبتکران

۱۳۶۲/۸/۱: مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۸، ص ۱۸۹-۱۹۴

۲. شبیرین‌تر

۳. پیام امام خمینی (ره) به ملت ایران در پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب.

۱۳۶۲/۱۱/۲۲: مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۸، ص ۳۲۸-۳۴۷

برضدّمان، در مقابل آنها واقع هستیم. در مقابل مطبوعات، در مقابل رادیوها، در مقابل سخنرانی‌ها، در مقابل سازمانها، ما در مقابل اینها واقع هستیم و ما منافع آنها را از دستشان گرفته‌ایم و دست آنها را از کشورمان قطع کرده‌ایم و برای ادامه‌ی این نهضت، باید کوشش کنیم. یک نعمتی است خدا به ما داده است، ما باید این نعمت را حفظ کنیم. اسلام که میرفت در عصر رژیم منحوس پهلوی از بین برود، اسلام را برگردانیدیم و آن که دشمن او بود کنار زدیم و امروز باید این نعمت را حفظ کنیم. تکلیف همه این است که این نعمتی که خدای تبارک و تعالی داده است، به شکر این نعمت مجاهده کنیم برای حفظ او. بحمدالله، سربازهای اسلام در جبهه‌ها، از ارتش و پاسدار و بسیج و عشایر و اینها گرفته تا آنهایی که کمک می‌کنند، آنها دارند خدمت خودشان را به شایستگی انجام می‌دهند. دشمن را روز به روز، ساعت به ساعت عقب می‌نشانند. و ما باید در پشت جبهه، همان طوری که توده‌های مردم در پشت جبهه دارند کمک می‌کنند به جبهه‌ها، علمای اعلام، گویندگان بزرگ، خطبای عظیم‌الشان هم باید جهاد کنند و جهاد آنها تبلیغ است، جهاد آنها فهماندن حجم این پیروزی است و این عملی که شما برای او انقلاب کردید و این ایده‌ای که برای او قیام کردید، فهماندن به ملت‌ها و ملت که مقدار این پیروزی چقدر است و برای حفظ او باید چه کرد.... شما آقایان روحانیون و همه‌ی روحانیونی که در کشور هستند، همه مکلفند به اینکه این نعمت خدا را، این عطیه‌ی الهی را حفظ کنند و شکر این نعمت را برآورند و شکر به این است که تبلیغ کنند. آنچه که

سیدالشهدا عمل کرد و آن ایده‌ای که او داشت و آن راهی که او رفت و آن پیروزی که بعد از شهادت برای او حاصل شد و برای اسلام حاصل شد، به مردم روشن کنند و بفهمانند به همه که مسئله‌ی مجاهده در راه اسلام آن است که او کرد. میدانست که با یک عده‌ی قلیل کمتر از صد نفر نمیشود مقابله با یک همچو ظالمی دارای همه چیز کرد، در صورتهای مادی، لکن میدانست که همین شهادت پیروز کرد اسلام را و اسلام را تجدید کرد.^۱

www.ketab.ir

---

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع روحانیون قم، تهران و آذربایجان، ۱۳۶۱/۷/۲۵؛
مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۷، ص ۵۲-۶۱